

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap majus 26^{kán} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

A' tűzbolt.

Olasz novella.

Sajkák, álarczok, gyilkok, kinpad, mérég, —
ezek minden történetednek elemei, Velence!

„Jól tudom, fiam — mondá az agg Carucchio — hogy Morentali grófnál holnap nagy ünnepély tartatik: de a' szárnyas oroszlánya....*)

„Uram, a' herczeg — felelé az ifjú — éppen olly gyengéd, mint nagylelkű; 's midőn sajkáján evezek, látom, milly tekintet lövel a' legszebb lányra, mellyben egy tűz....

„Hallgatás jobban illik hű szolgára, mint illy beszédek; 's tudd, hogy illy fecsegő leselgőket bizonyos helyek várnak, mellyek hőbbek, mint délkor e' kövek. Ne feledd, hogy Miollano barátodnak szerencséje volt e' tűzbörtönök egyikében lelkét kilehelni; mert egy drága ékszerre ismert egy leány hajaiban.“

„Igaz, atyám! de annak ura nem volt Antal, a' regolai herczeg; 's ha mindent jól megfontolunk, még nem is bizonyos, hogy a' puffadt test, mellyet kifogánk, Miollano volt.“

„Ti minden szentek! — ha még kétled e' történetet, ugy magukhoz az izzó kamrákhoz folyamodj. Mi engem illet, inkább szeretek hűvösben lakni. A' viszontlátásig! — mert ott alant látom egyikét szokott utazóimnak.“

E' szavak után eltávozék az öreg sajkás a' márvány lépcsőtől, kettőztetett evezőveréssel.

A' másik ifjú ember athleta termetű volt, szabályos szép arczvonalokkal, mellyekben még is némi komor kifejezés vala olvasható. Midőn az öreg sajkás őt elhagyá, levette sipkáját barnult homlokáról, és szellőzködvén így szólla:

*) Millyennel sz. Mark. evangelistát, Velence védszentjét festik.

„Börtön! — halál! — lehet.... de a' gondolatok díjmentesek. E' büszke Morentali, kinek leánya Lorenzo arája, köszönje nekem, hogy titkát megőrzöm. Szent Markra! — kedvem volna őt irántami tartozásairól fölvilágítani. De tán majd halából olly lakot adna nekem, millyent szegény Miollano kapott? — Valóban, a' kilátás nem kecsegtető; de mit tegyek? — Egy fő ur, közel hozzám, egy nőt latogat, szemre, hogy alamizsnálkodjék; mert láttam, mint nyomott pénzt távoztakor kezeibe: de elejti álarczát, 's én Morentali grófot ismerém-meg. Ha tehát“....

„Ha —? mit? barátom — közbe szól egy alakos, ki a' sajátába ült —... még is mindenek előtt, melly urat szolgálsz?“

„Idegen vagy — felel az ifjú sajós — ha a' regolai herczeg jegyét meg nem ismered rajtam.“

„Valóban idegen vagyok, 's akarom, hogy a' fő utszákon vigyél, és a' legszebb házak birtokosait megnevezzed; p. o. kié ez?“

„E' palota keleti sztylben, a' számtalan faragványok, és arabeskokkal, Morentali grófé.“

„E' nevet már hallám. Mit mondanak ezen urról?“

„Nem szegény sajósat illet illy nagy urról véleményét ki-mondani.“

„Bah! mi közöm nekem a' grófhhoz, 's elsőségéhez? Én csak kíváncsiságomat akarom csillapítani: 's e' csekély szolgálatot megtagadhatnád tőlem?“

„Ha meg volnék győződve hallgatásodról“....

„Elhiheted, hogy jövő héten már az egész történetet elfelejtettem. De vedd előbb hallgatásom zálogát.“

„Köszönöm uram! — mondá a' sajós, zsebébe tévén az idegen által nyújtott aranydarabot — mit én a' grófról tudok, csak az, hogy ő büszke, 's kegyetlennek tartatik. Dús ő, és hatalmas: de társaim egyikének szomorú halálával bebizonyítá, milly kérlelhetlen. E' boldogtalan a' tízek tanácsának börtönében meghalt, pedig semmi súlyosat nem vétkezett.“

„Hogy tudják ezt?“ — kérdi az idegen.

„Atyám és én a' szegénynek béna és elsült testét a' csatornából fogtuk - ki.“

„Van-e bizonyágtok ez eseményre? Illyes minek csak még sem kellene gyakran történni.“

„Bizonyágunk nincs; mert a' testet hamar vissza vetettük a' vízbe, félelemből, nehogy bajba keveredjünk.“

„Jól van barátom! — Mondd-meg, van neje a' grófnak?“

„Több év előtt meghalt az, miután neki egy fi és egy leány gyermeket szült. Leánya, a fiatal grófnő, szép mint Venus. Holnap öszvekelend Castigliai Lorenzóval, kinek mellék-neve a pár küzdő.”

„Ugy!.... és a fi?”

„A történetnek e része kissé szokatlan. A gyermek három éves korában eltűnt, és azóta mit sem hallánk felőle. Mondják, hogy a csatornába esett, és hitték is az emberek.”

„Láttad már valaha a grófot?”

„Ritkán uram! — de még is utószor kevés nap előtt, véletlenül.”

„Hol és hogyan?”

„Szavaim érdekelni látszanak uram! és mivel idegen vagy, neked csak megmondhatom; mit, ha oktan nem vagyok, minden velencei előtt elhallgatnék. — Én a Maria-egyházhoz közeli utszában lakom; általellenben egy agg anyóka leányával. Igen szép ez; mit a gróf is igazolni látszik: mert estvéként gyakran hozza meg, és közönségesen egy óráig késik.”

„De hogy tudtad, hogy ő? — Én azt hittem, hogy Velenczében álarcz nélkül nem mennek illy kalandra.”

„Igaz; de midőn a gróf a házból kiillant, erszényt vona ki, és azon pillanatban leesett álarcza. Mielőtt ismét fölteheté, láttam tekintetén az élénk boszorkodást.”

„Igen természetes; mert az ő kora és rangjabeliek különös figyelemmel kötelesek lenni magukviselte iránt. — Idegen nyerne-e bebocsáttatást nála?”

„Egyébkor nem; de ha mondani akarod, hogy Julie grófnő esketési ünnepélyén kívánsz megjelenni, a gróf nyájassága meg nem tagadja kérelmedet.”

„Jól, — tehát úgy teszek. Vigy-el a palotához; im jutalmad.”
Második aranydarab csuszott a sajkásnak markába.

„Mellyik ajtóhoz evezzek?” — kérdi a sajkás.

„Csak a szolgákéhoz; szerényen akarok föllépni.”

A sajka egy keskeny pitvarba csavarodék, és megáll.

„Fölmegy a lépcsőkön, — mondá a sajkás — és azután jobbra fordulsz. Találsz inast, ki a grófhöz vezessen.”

„Jól van!”

E pillanatban megnyílik egy nagy vasajtó, és fényes világ lövel az idegenre. Ez leveszi álarczát, és a sajkás iszonyatos kiáltást tesz, mert előtte áll Morentali gróf, kinek keserű mosolya setét előjelentést látszott rejteni. Az ajtó éppen olly hirtelen csapódott-be, valamint megnyílt; és midőn a gróf fölemelte kezét, a szerencsétlen hajós foglya lett.

„A' sajkát el, 's ez embert a' toronyba! — kiált Morentali, mi közben foglyát tekintetre sem méltatja.

Julie asszonyaitól körülvéve termeiben volt. Nagy tükör előtt álló csinos asztalkán feküdt a' drága fejdisz a' magas származatú jegyes számára. Többféle ritka növények illatja fűszerzé a' területet. Egy szép leányka félig dülve az arany himzetű kerevetre andalító keleti dalt zenge, míg másik a' menyasszonyt ékesíteni segíté. Julienek vakítón fehér homloka kevésbé domború volt, 's uralkodási gőgöt hirdethete, ha a' szelid szemek e' kifejezést nem enyhítették volna. Fekete, hosszú, selyem fényű haja nevelé alkatának jelességét. Setét kelméjű öltöneyei karjainak 's vállainak fejrét tisztábban tünteték elő. Fölkészülve levén egy pamlagra ült; ábrándozva támasztá baljával a' szép főt; — ő sirt.

Honnan Julie szemeiben e' könyek? — ők volnának-e az adó, mellyet a' szemérem a' szerelemnek fizet-le? Vagy vissza hangzik tán még füleiben ama borzasztó kiáltás, mellyet egy napon halla, midőn barátnéival a' doge-palotában eltévedt? Talán egy haldoklónak e' szorongó szavaira emlékezék: „Ah! csak egy csep vizet az Istenért.“ — Vagy talán menyekzői öltönye nem volt kívánata szerint?

„Ne sirj, urném! — mondá a' szép dalnok — árthatna szemeidnek!“

„Te is olyan lármával pengeted a' gitárt — így szól a' másik leányka — hogy a' grófnő főfájást kaphat.“

„Hidd el, Claudine! nagy kezeid, mellyek olly soká dultak a' grófnő hajában, okozzák a' főfájást.“

„Tieid Marie! kisebbek ugyan, de még is föl tudnak bontani némi gyengéd levelkét, mit az enyimek, hála Istennek 's az ő szentjeinek! soha sem tudtak.“

„Igazad van Claudine! de Anselm atya mondja: hogy ki egyszer sem kísértetett életében, dicséretet sem érdemel.“

Claudine mélyebben érzé önbecsét, sem mint felelnie kellett volna; fejét rázta, 's miután a' grófnő hajdiszét megerősíté, kérdezte: „meg van-e az elégedve?“

„Igen, Claudine! — minthogy azonban ma a' palotát el nem hagyandom, nem is szükség engem öltöztetni. Küldeni fogok éretted, 's Marie maradjon.“

„Mint lehetsz illy szomorú — mondá ez, mihelyt az ajtó zárva lön — menyekződ előestvéjén? Én nevetnék, lejténék, énekelnék már egy hónappal is előbb. Szólj, urném! — csakugyan szerencsétlen volnál?“

„O Marie! ha szólhatnék“... Élénk zokogás fojtá-el szavait. Morentali belépett.

„Hogyan, leányom! te sírsz? — egy illy pillanatban, mint ez? Hamar öltözz-föl, vagy a' vízi játékoknak vége, mielőtt szobádat elhagynád.“

„Ments-ki a' társaságnál atyám! — Reménylem, nem kénszerítendesz ez ünnepélyeken megjelennem.“

„Hogyan? Nem adtam-e Lorenzónak szavamat, hogy jövendesz? Vagy követsz engem, vagy Lorenzo vezetend-el.“

„Mit atyámért nem teszek, más sem fogja eldaczolni tőlem“ — kiáltá Julia szikrázó szemekkel, melyekben olasz származata mutatkozik.

„Legyen úgy“... mondá a' gróf, mi közben leányát nyilvános elégedetlenséggel elhagyá.“

Távozzunk most el e' házi kis jelenettől, 's fátyolozzuk-le a' velencei tanács-ülés titkait!

(Folyt. következik.)

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Balaton-Füred.

(Vége.)

Hátra volna még Füred mulató helyeit megemlíteni; de e' részben fájdalom még kevés figyelem fordított a' gyógyhelyre; mert ámbár a' vendégek nagyobb része csak szokás és mulatni vágyból megy oda, hiába keresnénk ott árnyékos sétányt, mint Pyrmontban, — fedett csarnokot, mint Wiesbaden 's Karlsbadban, — kellemes lugast, mint Badenbau — 's angol ültetvényt, mint Töpliczben; — hiába kérdezősködnénk kölcsönző könyvtár után. Igaz, hogy ezek mind olly kívánságok, melyek honunkban 's Füreden még nem egészen követelhetők: de ha ezek nincsenek is, eléggé kipótolja hiányukat a' természet.

A' sétatér, liget, kávéház, tánczterem (mellyben a' környékszerzte híres Anna-bálok évenként igen népesek) és színház, sétatéri zene 's hullámozó néptömeg látásán kívül, a' mulatni szerető egy pár órát kellemesen tölthet-el az Arácson kívül fekvő, pompás kerttel környezett, 's dicső kilátással kinálkozó Kemniczer-házhoz rándulással.

A' Balatonon sajkázást kedvelő is kielégítheti vágyát a' mindig készen álló sajkán. Nehány 100 lépésnyire haladva a' Balaton sik tükrén, a' Horváth-ház érthető 's hiszjas viszhanggal mulattat.

Távolabbi kirándulásra, vizen és szárazon, egyformán alkalmas Tihany, költőileg a magyar Chernosesus. Itt megtekintésre méltók a templom, zárda, a hajdani erősség maradványai, a hegynek északnyugotra hajló oldalába vésett 's remete lakásoknak nevezett barlangok, a hegytetőn álló 's kicsinben Balatont ábrázoló tó, a kecskekörmek, végre a nagyszerű 's elragadó kilátás mindenfelé; nem éppen érdektelen az egész hexametert ismétlő viszhanggal is egy pár perczet elcsevegni.

Ki még távolabbi kirándulást ohajt, ne sajnáljon a Kisfaludy Sándor regéi által érdekessé lett Szigliget, Tátika, Rezi Csobáncz romaihoz, sz. Mihály hegyére, 's Keszthelyre rándulni. E helyek mindannyian elragadó kilátással 's különféle érdekes tárgyak megszemlélhetésével kínálkoznak.

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Czetek fajai. — (Folytatása.) — Halormos baléna (baläna boops, Finner). 46 láb hosszú, 20 láb vastag, hát-uszószárnya $2\frac{1}{2}$ magas, oldalszárnjai 4—5-láb hosszúk 's alig egy láb szélesek, farka 3 láb hosszú, 10 láb széles; mindkét oldalán 300 inyesontja van, mellyek körül a leg-hosszabb csak 19 hüvelk. Alsó állkapcsa 15 lábnyi hosszú, vagy is harmada az egésznek. Ennek rajzát rendkívül hibásan adta la Cepéde.

Hegyes orrú czet (baläna rostrata, beaked Whäle). Ez legkisebb az inyesontos czetek között. Legnagyobb hosszúsága 25 lábnyi. Inyesontjai 8—9 hüvelknyi hosszúk, $2\frac{1}{2}$ szélesek; hátszárnja 15 ujjnyi hosszú, 9 széles; farka 15 ujjnyi hosszú 's $4\frac{1}{2}$ lábnyi széles, oldalszárnjai 3 láb hosszúk 's 7 ujjnyi szélesek, orra hegyétől hátszárnjaig $12\frac{1}{2}$, lélekző lyukaiig 3 láb, inyesontjaig 6 hüvelknyi térköz van; háta fekete, hasa fejr; tan-yája közönségesen Norvégia partjai. Ez leírása egy $17\frac{1}{2}$ lábnyi hosszú orrú czetnek, mellyet 1808-ban Scalpa Bay-ban fogtak.

Grönlandi czet (baläna mysticetus, right or Greenland Whäle). Ez állatnak tökélyes leírását, noha nem alakrajz mellett, minden jó természet-történeti munkában olvashatni. Mi itt csak némelly jegyzékeket, öt a többi fajtól megkülönböztetőket, közlünk róla. Hosszu inyesontjai és vastag szalonnája ez állatnak azon rugók, mellyek száz meg száz utáná rándulást eszközöltek. Legnagyobb hosszúsága 60 és szélessége középén 30—35 láb, alsó állkapcsa 16 láb hosszú 's 10—12 széles, ajkai 5—6 láb magasak. Kitért száj szobához hasonló, 's elegendő nagy egy sajkanak minden embe-rével befogadására; mert 6—8 láb széles, elől 10—11 láb magas és 15—16 láb hosszú. Felső állkapcsába helyezvék a számra 600 inyesontok, középén a leghosszabbak oldalszárnjainak mindegyike 7—9 láb hosszú és 4—5 láb széles; hátszárnjai nincsenek. Védelmül 's mozgásul farkát használja, melly 3—6 láb hosszú, 18—26 láb széles, 's egészben mintegy 80—100 négyszög lábnyi területű.

A' grönlandi czetek faja gyász-fekete, nyelve 's alsó állkapcsának eleje pedig fehér; fiatal korukban kékes feketék; bőrük pergamen vastagságú; ez alatt terül-el a' 8—10—20 ujjnyi vastagság közt változó becses szalonna, melly, ha fris, éppen nem kellemetlen szagú.

Egy 60 láb hosszúságú czet 86.000 fontot nyom; szalonnája 6.000, feje az incesontok, szárnyak és farkával együtt 20.000, 's testének egyéb részei 60.000 fontot. A' grönlandi czetnek vére mindjárt halála után megvizsgáltván 32° R. melegnek találtatott. A' vad népek megeszik husát is, 's beszélnek, hogy besózva, megfőzve és jól elkészítve szalonnája sem kellemetlen ízű.

(Folyt. következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Bécsi lóverseny. — A' versenypálya, mint már mult évi lapjainkban is említők, ez idén az úgy nevezett „kis prater“ széles kiterjedtségű rétéjére tétetett át, 's mind a' nézők mind a' versenylők kényelmére mindennel ellátatván a' tér, első futtatás tavaszutó 4-kén ment végbe. A' 100 arany díjas első futásban részt vettek hazánkfijai közül: Esterházy M. gr. 4 éves szürke kanczája Moos-Rose; Nádasdy T. gr. 4 é. kanczája Miss Hettes; Széchenyi István gr. 3 é. pej kanczája Julietta, és Festetics M. gr. 3 é. szürke ménje S. Nichel. — Második futásban: Hunyadi J. gr. barna ménje Mazeppa; Széchenyi István gr. pej ménje Padischah, 's Festetics M. pej kanczája Somnambula, vettek részt. — Harmadik futásban Széchenyi gr. ménje Padischah versenyzett. — Negyedik futásban végre Hunyadi J. gr. Mazeppája, Esterházy M. gr. Prima donna-ja, 's Festetics M. gr. Romeo-ja futottak. Nyertes Mazeppa lön. — A' második futtatásban tavaszutó 8-án az első fogadási díjat Hunyadi József gr. Wrigthon-ja nyerte-meg. Második futásban szintén Hunyadi J. gr. Mazeppája és sir Villiamja vettek részt. — Harmadik futásban az 1000 arany Károlyi-díjért futottak Hunyadi J. gr. barna ménje Spatne; Széchenyi István gr. Julietta-ja, 's Hunyadi J. gr. barna ménje Wrigthon. Nyertes Spatne lön; Wrigthon összerogyott. Azután producestake következett, mellyben Hunyadi gr. barna kanczája, és Festetics gr. barna ménje (Nagos) ellen nyertes Széchenyi István gr. pej ménje Padischah lön. Az ebéd-díjat Festetics gr. Romeo-ja nyerte-meg Széchenyi I. gr. Julietta-ja ellen. — Utolsó verseny tavaszutó 13-án délutáni 4¹/₄-kor kezdetett, 's a' második futásban részt vett Hunyadi gr. barna kanczája; Festetics gr. barna ménje Nagos és Széchenyi I. gr. Julietta-ja. — A' pálya-ostorért Hunyadi gr. ménje, Spectre, futott. — Negyedik futásban Festetics M. gr. barna kanczája Estrella lön nyertes. — Ezután 300 arany fogadás-díj következett, mellyben Hunyadi gr. ménje Spectre lön nyertes. — Ötödik futásban Esterházy M. gr. Haymarker-ja nyert Zichy P. gr. szürke ménje Malek-Adel ellen. — Végző futásban a' billikomért Festetics M. gr. Somnambulája, 's Hunyadi J. gr. Mazeppája versenyeztek. Ez utolsó versenyen, kedvezvén az idő is, igen nagy számú néző jelent-meg.

Grog. — Angliában Grog-nak neveztetnek az „à la báro de Manx“ — hitelfeletti mesék. Egykor egy skót és egy Irlandi illyes hihetlenségekben

versenyezve így beszélék történeteiket. — A' Skót azt állítá, hogy ő jól látta, midőn egyik honosa a' waterlooi csatában egy kardvágás által leszelt fél arcját nyugodtan felvévé, 's előbbi helyére visszailllesztvén kendőjével jól beköté; 's az olly tökélyesen összeforrt, hogy a' legkisebb sebhely sem látszott — „Ez mind semmi — felelt Paddy, az Irlandi — de ugyan azon ütközetben egy jó barátom szintén így járt orrával. Ő is felveszi rögtön, és kendőjével hasonlóan erősen oda kötvén, elszántan tovább harczol: de hajh! midőn nyolcz nap mulva megtekinti visszanyert orrát, észreveszi, hogy a' sebtén történt operatió nál orrát megfordítva illeszté helyére; mert orrlyukai homloka felé állanak. Azonban ő ezzel mit sem gondolt; mert szenvedélyes szízpantó lévén, most többet tömhete a' burnótból orrába a' nélkül, hogy abbul valami úgy, mint előbb többször történt, elvesztegetődött volna. Csak azon egy alkalmatlansága volt, hogy valahányszor orrát kifujni akará, főtetőre kellett neki állani.“

EMLEKMONDÁS.

K i c s i n é s n a g y.

A' ki magát más szárnyaival fölemelteti, álljon

Bár Karpát tetejére, kicsin lesz.

A' ki hazájával jót tett, 's a' völgynek ölében

Ül, nagy az ülve is és nemes ember.

VIRÁG után —

Életöröm. — Ollyan az élet öröme, mint az ének bájló hangja, melly a' levegőn keresztül véletlenül hat az utas fülébe, 's mikor leginkább ohajtáná hallani, már megszűnt.

DÖBRENTÉI után —

Szépség és rény. — A' külső szépséget egy bánat, egy betegség, egy bűn vagy más szerencsétlenség, végre az idő és halál elhervasztják, megemésztik és elsöprik: de a' rény megmarad szépségében 's ennek kellemeiben állandóul.

'SOMBORY után Fejérváry.

A' honszeretetben valami engesztelő van és békéltető, 's a' nemesen verő szív e' nagy érdek közelében mindent feled.

B. JÓSIKA M. (Csehek I. k.)

S z ó r e j t v é n y.

Három elsőt borotválják,
Szörét állatok használják.
Viszán felleled szabadban,
'S így, főt veszve, tagaidban.

Elsőt 's végjelét kihagyva,
'S most az elsőt megkurtitva,
Helység Konjárom megyében,
'S kun vezér régi időben.

Végañje nélkül négy jele
Pozson megyének helysége.
Az egész készítsd kedvesem!
'S én jó étvágygyal megeszem.

SZÜCS KÁROLY.

Előbbi rejtvény: HIRLAP.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul, a' Duna partján 114. sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utsal_612.